

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 4 stycznia 2013 r.

w sprawie przepisów dotyczących nadzoru nad rynkiem finansowym

(CON/2013/1)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 23 października 2012 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Sejmu o wydanie opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw (zwanego dalej „projektem ustawy o nadzorze”) oraz projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (zwanego dalej „projektem ustawy o obrocie”) (razem dalej zwanych „projektami ustaw”).

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz szóstego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych¹, z uwagi na to, że projekt ustawy dotyczy zasad odnoszących się do instytucji finansowych w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji i rynków finansowych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Założenia projektu ustawy

Projekty ustaw prowadzą szereg zmian, które – jeżeli zostałyby zrealizowane – miałyby znaczący wpływ na regulacje usług finansowych oraz ramy instytucjonalne nadzoru finansowego w Polsce.

1.1 Projekt ustawy o nadzorze proponuje następujące zmiany:

- a) ustanowienie Rady Interesu Publicznego Rynku Finansowego (zwanej dalej „Radą Interesu Publicznego”) jako nowego organu opiniodawczo-doradczego Prezesa Rady Ministrów. Członków Rady Interesu Publicznego mianuje Prezes Rady Ministrów spośród kandydatów wskazanych przez: a) organizacje zawodowe i społeczne, zainteresowane problematyką rynku finansowego; b) ogólnokrajowe związki zawodowe; c) ogólnokrajowe związki pracodawców, których działalność wiąże się z funkcjonowaniem rynku finansowego; d) osoby wskazane przez określone wyższe uczelnie. Kompetencje Rady Interesu

---

¹ Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

ECB-PUBLIC

Publicznego obejmują: (i) uczestniczenie w procesie wyboru członków Komisji Nadzoru Finansowego (KNF); (ii) monitorowanie transakcji dokonywanych na rynku finansowym i działań jego uczestników oraz zgłaszanie KNF zagrożeń dla ochrony interesu publicznego na rynku finansowym; (iii) składanie Prezesowi Rady Ministrów corocznej opinii w sprawie działalności KNF;

- b) KNF oraz Urząd KNF będą finansowane z budżetu państwa, nie zaś jak do tej pory bezpośrednio ze składek podmiotów nadzorowanych. Podmioty te będą wносиły wpłaty do budżetu państwa, obliczane w relacji do kosztów nadzoru.

1.2 Projekt ustawy o obrocie proponuje następujące zmiany:

- a) instrumenty finansowe będą przypisywane do pięciu kategorii charakteryzujących się różnym poziomem ogólnego ryzyka, które uwzględnia ryzyko zmienności ceny, ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kredytowe. Podmiot ubiegający się o dopuszczenie instrumentu finansowego do obrotu będzie miał obowiązek określić właściwą kategorię instrumentu finansowego. KNF będzie prowadziła jawny rejestr kategorii instrumentów finansowych oraz będzie mogła zmieniać kategorię instrumentu finansowego;
- b) wprowadzona zostanie lista „zakazanych praktyk rynkowych”, do których zwalczania zobowiązana będzie KNF.

2. Uwagi ogólne

EBC zauważa, że projekty ustaw zostały przedstawione do zaopiniowania na wczesnym etapie procesu legislacyjnego. Jako że prawdopodobne jest, że projekty ustaw będą w dalszym ciągu zmieniane w trakcie procesu legislacyjnego, co utrudnia dokonanie pełnej oceny ich wpływu na regulacje polskiego rynku finansowego i nadzór nad tym rynkiem, niniejsza opinia omawia jedynie kwestie dotyczące ogólnego kierunku zmian proponowanego w projektach ustaw. Jeżeli w trakcie ewentualnego dalszego procedowania w procesie legislacyjnym do projektów ustaw zostaną wprowadzone znaczące zmiany, EBC oczekuje ich przekazania do ponownego zaopiniowania.

3. Cel nadzoru finansowego i rola Rady Interesu Publicznego

- 3.1 Projekt ustawy o nadzorze wprowadza nowy cel podstawowy nadzoru finansowego w Polsce w postaci „ochrony interesu publicznego”. Cel ten będzie wspierany działaniami realizującymi obecne cele nadzoru finansowego, w tym „zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku”². Ponadto nowoutworzona Rada

---

² Zob. art. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z dnia 4 września 2006 r. Nr 157, poz. 1119) w brzmieniu zmienionym art. 1 ust. 2 projektu ustawy o nadzorze.

Interesu Publicznego ma opiniować działania KNF z perspektywy ochrony interesu publicznego³. Rada Interesu Publicznego będzie realizować te cele zasadniczo poprzez bieżącą ocenę działalności KNF oraz przedstawianie Prezesowi Rady Ministrów zaleceń co do działań w odniesieniu do KNF.

- 3.2 EBC zauważa, że wprowadzenie szerokiego i niedookreślonego pojęcia „ochrony interesu publicznego” jako celu nadzoru finansowego, jak również odpowiadające mu szerokie zdefiniowanie roli Rady Interesu Publicznego, w tym kompetencji do opiniowania działalności KNF, będzie miało wpływ na operacyjną niezależność KNF oraz będzie skutkowało rozmyciem celów nadzorczych realizowanych przez nią w ramach ustawowego mandatu. EBC zwraca uwagę na standardy międzynarodowe w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym, takie jak „Podstawowe zasady efektywnego nadzoru bankowego”, które podkreślają potrzebę niezależności operacyjnej nadzorców, a także potrzebę wyraźnego określenia zakresu obowiązków i celów nadzorczych⁴.

4. Finansowanie działań nadzorczych

- 4.1 Obecnie koszty operacyjne KNF i Urzędu KNF są pokrywane z opłat wnoszonych na rzecz KNF przez podmioty nadzorowane, w wysokości określonej corocznie w ustawie budżetowej, zgodnie z odrębnymi zasadami ich wyliczania opartymi na ustawach sektorowych. Projekt ustawy o nadzorze wprowadza obowiązek wnoszenia przez podmioty nadzorowane opłat na rzecz Skarbu Państwa, a tym samym odchodzi od bezpośredniego przeznaczania tych opłat na finansowanie działalności KNF.
- 4.2 EBC zauważa, że proponowany model znacznie różni się od modelu stosowanego w większości pozostałych państw członkowskich, gdzie organy nadzorcze nie są finansowane z budżetu państwa lub finansowanie to jest ograniczone. Gdyby proponowany model miał zostać wprowadzony w Polsce, EBC zaleca, zgodnie z Podstawowymi zasadami nadzoru⁵, podjęcie odpowiednich działań w celu zapewnienia adekwatnych środków na prowadzenie przez KNF skutecznego nadzoru, zapewniających autonomię i niezależność operacyjną KNF.

5. Kategoryzacja produktów i usług finansowych oraz lista zakazanych praktyk rynkowych

Deklarowanym celem wymogu kategoryzowania przez instytucje finansowe oferowanych przez te instytucje produktów i usług finansowych pod względem ryzyka ekonomicznego oraz wprowadzenia listy zakazanych praktyk rynkowych jest wzmocnienie ochrony konsumenta. W obydwu tych przypadkach do

---

³ Zob. art. 6b ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym wprowadzony art. 1 ust. 4 projektu ustawy o nadzorze.

⁴ Zob. „Core Principles for Effective Banking Supervision”, Basel Committee for Banking Supervision, wrzesień 2012 r., zasada 1 (zwane dalej „Podstawowymi zasadami nadzoru”). Zob. także „Core Principles for Effective Banking Supervision. Consultative Document”, Basel Committee for Banking Supervision, grudzień 2011 r., zasady 1 i 2, dostępne na stronie internetowej Banku Rozrachunków Międzynarodowych pod adresem www.bis.org.

⁵ Zob. Podstawowe zasady nadzoru, zasada 2, kryterium 6.

zdefiniowania nowych środków użyto ogólnie sformułowanych przepisów⁶. EBC popiera ogólny cel wzmocnienia ochrony odbiorców usług finansowych, jednak zaleca, aby propozycje zawarte w projektach ustaw zostały dokładnie ocenione z punktu widzenia zgodności z istniejącymi aktami prawa Unii w obszarze usług finansowych oraz aktualnymi inicjatywami ustawodawczymi na poziomie Unii, które w określony sposób wskazują przypadki interwencji nadzorczych mających na celu ochronę odbiorców usług finansowych. W szczególności EBC zwraca uwagę organu zasięgającego opinii na aktualnie prowadzony przegląd dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/22/EWG⁷, dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych i zmieniającą dyrektywę 2001/34/WE⁸ oraz dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku)⁹, jak również na projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących produktów inwestycyjnych¹⁰. Wspomniane akty i inicjatywy ustawodawcze Unii, wraz z odpowiednimi aktami delegowanymi i wykonawczymi, przyczyniają się do harmonizacji ochrony odbiorców usług finansowych w Unii, jednocześnie odpowiadając na potrzebę zagwarantowania dostawcom tych usług pewności prawnej.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 4 stycznia 2013 r.

[podpis]

Prezes EBC

Mario DRAGHI

---

⁶ Na przykład instrument finansowy „podwyższonego ryzyka” został zdefiniowany jako „instrument finansowy charakteryzujący się średnią zmiennością ceny, średnim ryzykiem płynności, średnim lub wysokim ryzykiem stopy procentowej oraz średnim ryzykiem kredytowym”, a kategoria zakazanych praktyk jako „nieuczciwie lub nierozważne działanie, bez poszanowania słusznego interesu klientów i dobra rynku finansowego”; zob. art. 13a ust. 3 oraz art. 118a ust. 1 pkt 1 wprowadzony do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 23 września 2005 r. Nr 183, poz. 1538) przez projekt ustawy o obrocie.

⁷ Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1.

⁸ Dz.U. L 345 z 31.12.2003, s. 64.

⁹ Dz.U. L 96 z 12.4.2003, s. 16.

¹⁰ COM(2012) 352 wersja ostateczna.